

Vastaus Keskustan valtuustoryhmän ja 34 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan turvallisuustilanteen vahvistamiseksi

VD/5907/00.02.00.03/2024

Keskustan valtuustoryhmä sekä 34 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Valtuustoaloitteen allekirjoittajat edellyttävät, että Vantaan kaupunki ryhtyy poikkihallinnollisesti neuvottelemaan yhdessä poliisin ja sisäisestä turvallisuudesta vastaavan sisäministeriön, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien sekä Vantaalla toimivien järjestöjen kanssa. Tavoitteena on sopia tarvittavista lisätoimenpiteistä, joilla voidaan vahvistaa Vantaan turvallisuustilannetta.

Poliisin ylläpitämän häiriöindeksin mukaan Vantaa on Suomen turvattomin kaupunki ja tilanne on alkuvuoden 2024 aikana huonontunut merkittävästi entisestään. Poliisin seuraama häiriöindeksi muodostuu rikoksen vakavuuden mukaan painotetuista rikos- ja tehtävämääristä suhteutettuna asukaslukuun. Mitä korkeampi indeksin arvo on, sitä enemmän on häiriötä.

Vantaalla lukema oli tammi-kesäkuussa 311,5 kun Helsingissä oli 195,4 ja Espoossa 96,8. Indeksin vertailuvuosi on 2014, jolloin koko maan keskiarvo oli 100. Espoossa häiriöindeksi on siis alle sen mitä valtakunnallinen keskiarvo oli vuonna 2014. Vantalla puolestaan yli kolminkertainen. Elokuussa Vantaalla on tehty uusia poikkeuksellisia ja vakavia rikoksia ja vieläpä valoisaan aikaan.

Vantaan valtuustostrategian mukaan asukkaiden kannalta kaikilla alueilla tärkeää on turvallisuus ja viihtyisyys, hyvät päivittäiset palvelut ja liikenneyhteydet. Edelleen strategian mukaan hyvät keskustat ovat tilallisesti ja toiminnallisesti intensiivisiä sekä turvallisia kaikille lapsista varttuneeseen väkeen asti. Strategian yksi teema on hyvinvointia rakentava Vantaa ja sen osana tärkeää on huomioida myös kaupunkilaisten turvallisuus.

Strategian tavoitetilasta huolimatta häiriöindeksi on valtuustokauden aikana kehittynyt heikompaan suuntaan. Edellisen valtuustokauden lopulla vuonna 2020 lukema oli vajaa 180. Lukema on sen jälkeen kasvanut jokaisena vuonna. Nykyiset toimenpiteet eivät selvästikään ole riittäneet, vaan kaupunki on aiempaa turvattomampi. Vantaan erityispiirteenä muuhun maahan verrattuna on huomioitava nuori ja monikulttuurinen väestöpohja.

Valtakunnalliset poliisin tilastot kertovat, että alle 15-vuotiaat syylistyvät entistä useammin niin pahoinpitelyihinkin kuin ryöstöihin. Ikäryhmän tekemien väkivaltarikosten määrä alkoi nousta vuosikymmenen alussa ja kasvu näyttää jatkuneen tänä vuonna.

Suomessa poliisin tehtävä on turvata yleinen järjestys ja turvallisuus. Poliisi estää ennalta rikoksia ja selvittää niitä. Poliisin keskeinen tavoite on turvalliset olot kaikille. Poliisi on kuitenkin joutumassa säästökuurille jo loppuvuodesta, joka ei ainakaan ole omiaan vahvistamaan turvallisuutta.

Sisäinen turvallisuus on kuitenkin paljon enemmän kuin vain poliisin ja muiden valtion viranomaisten toimintaa. Kokonaisturvallisuuden merkitys korostuu entisestään varautumisessa erilaisiin hybridivaikuttamisen toimenpiteisiin.

Kodeilla, kouluilla, nuorisotyöllä, sosiaali- ja terveystalvuluilla sekä kolmannen sektorin järjestöillä, seurakunnilla ja muilla uskonnollisilla yhteisöillä on kaikilla oma roolinsa. Turvallisten aikuisten läsnäoloa ja kasvatustyötä lasten ja nuorten parissa on tarpeen lisätä. Myös poliisin tulisi nykyistä enemmän tehdä muun muassa ennaltaehkäisevää valistus- ja neuvontatyötä kouluissa.

Turvallisuustilanteen vahvistamiseksi tarvitaan monipuolisia toimenpiteitä ja valppautta kaikilta. Vantaan kaupungin on kuitenkin syytä ottaa Vantaan heikentynyt turvallisuustilanne erityisen vakavasti ja koota muut turvallisuustilanteeseen vaikuttamaan kykenevät toimijat yhteisen pyöreän pöydän äärelle. Käynnistää viipymättä neuvottelut tarvittavista lisätoimenpiteistä, jotta kaikkien vantaalaisten arki olisi nykyistä turvallisempaa.”

Kaupunginvaltuusto 19.8.2024 § 30

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

Konsernijohton ja elinvoiman toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Aloitteen tekijät ovat nostaneet esille, että Vantaa on Suomen turvattomin kaupunki, esimerkiksi poliisin häiriöindeksin mukaan. Poliisihallitus kertoi keskiviikkona 15.1.2025 tiedotustilaisuudessaan julkaisemastaan häiriöindeksistä, ja että yleisillä paikoilla tapahtuneiden vakavien väkivaltarikosten määrä on kasvussa, etenkin nuorten osalta. Väkivalta linkittyy varsin usein huumeisiin. Poliisi laskee asukaslukuun suhteutettuun häiriöindeksiin julkisilla paikoilla kirjatut henkirikokset, pahoinpitely- ja seksuaalirikokset, ilkivaltarikokset ja näiden yritykset. Rikosilmoituksia painotetaan häiriöindeksissä niiden vakavuuden mukaan. Tämän vuoksi muutamat yksittäiset erittäin vakavat rikokset voivat korottaa indeksiä selvästi.

Vantaa esiintyy tilastokärkenä useammissa turvallispoikkeamia mittaavissa tilastossa. Tapahtumien lukumäärä ja kokemukset turvallisuudesta tai turvallisuuden tunne eivät kuitenkaan aina korreloi keskenään. Vantaan kaupunki toteutti turvallisuuskyselyn lokakuussa 2024. Kyselytutkimuksen tavoitteena oli selvittää kaupunkilaisten mielikuvaa Vantaan turvallisuudesta ja kartoittaa siihen liittyviä uhkia. Kyselyyn vastasi 1683 vantaalaista. Turvallisuudentunteessa on merkittäviä alueellisia eroja. Oma naapurusto koettiin merkittävästi turvallisemmaksi kuin oma asuinalue tai koko kaupunki. Koko kaupungin koki turvallisiksi tai melko turvallisiksi 21 % vastaajista, kun taas omaa naapurustoa piti turvallisena 71 % vastaajista.

Kaupunkitasolla vastaajien suurimmat huolet kohdistuvat nuorisorikollisuuteen, poliisin valvonnan määrään ja ihmisten syrjäytymiseen. Merkittävimpinä ongelmoina vastaajat pitivät huumeiden myyntiä tai käyttämistä ja julkisella paikalla häiriköiviä henkilöitä. Nämä koetut ongelmat ovat suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2021 toteutetussa kyselyssä.

Turvallisuuskyselyssä kysyttiin kaupunkilaisilta myös, millä keinoin turvallisuuden tunnetta voisi parantaa. Poliisin valvonnan lisääminen nousi ylivoimaiseksi ykkösvaihtoehdoksi. Poliisin vahvempaa valvontaa toivottiin erityisesti niillä alueilla, joilla turvallisuudentunne koettiin heikoksi. Myös alaikäisten päihteidenkäytön tehokas valvonta sekä nuorten vapaa- ajan toimintamahdollisuuksien lisääminen nähtiin tärkeiksi keinoiksi turvallisuuden parantamisessa.

Tehty turvallisuuskysely on osa Vantaan kaupungin pitkäjänteistä turvallisuustyötä. Turvallisuuskyselystä ja muista lähteistä kerättäviä tietoja analysoidaan ja niitä käytetään Vantaan kaupungin uuden turvallisuussuunnitelman tekemiseen. Suunnitelma tulee sisältämään arvion toimintaympäristöstä sekä runsaasti konkreettisia toimenpiteitä, joilla kaupunki pyrkii kohentamaan kaupunkilaisten turvallisuutta ja turvallisuudentunnetta. Turvallisuussuunnitelman tekemiseen osallistuvat laaja-alaisesti kaupungin toimialat sekä muut keskeiset toimijat, kuten Itä-Uudenmaan poliisilaitos ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialue. Lisäksi on tarkoitus osallistaa keskeisiä kolmannen sektorin toimijoita ja kaupunkilaisia.

Kun nuorisorikollisuutta on kaupungin toimesta tutkittu tarkemmin, on ilmennyt, että nämä keskittyvät samoille alueille kuin useat muutkin yhteiskunnalliset haasteet, kuten sosiaalinen ja taloudellinen eriarvoistuminen. Muista pohjoismaista saatujen kokemusten perusteella näyttää siltä, että ongelmien juurisyihin tuleekin puuttua ennaltaehkäisevästi. Vuoden 2025 alusta käynnistynyt segregaatio-ohjelma tulee sisältämään toimenpidekokonaisuuden ja mittariston jengiytymiskehitykseen ja nuorisoväkivaltaan puuttumiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Ohjelmakokonaisuutta rakennettaessa havaittiin, että nuorisorikollisuutta ilmenee näkyvämmiin alueilla, joissa korostuvat segregoitumiseen liitettävät taustatekijät kuten keskiarvoa matalampi koulutustaso ja työllisyysaste. Samaan aikaan rakennetun NEET-toimenpideohjelman rakentamisen yhteydessä havaittiin, että myös tämä ilmiö näkyy samoilla alueilla.

Alueellisesti tarkastellun tietoaineiston perusteella päädyttiin siihen, että käynnistettävän ohjelman fokusta on tarkoituksenmukaista laajentaa segregaatian ehkäisyyn. Ohjelma toimii poikkileikkaavasti kaikilla toimialoilla, ja tavoitteet ja toimenpiteet rakennetaan yhdessä palvelualueiden kanssa. Rahoitusta ja kumppaneita etsitään aktiivisesti myös kaupungin ulkopuolelta. Ohjelma sisältää lyhyemmän ja pidemmän aikavälin tavoitteet sekä toimenpidekokonaisuudet erikseen valituille alueille niiden erityispiirteet huomioiden.

Vantaan kaupungin toimenpiteiden ja työryhmien lisäksi on olemassa eri yhteistyöhankkeita hyvinvointialueen, lähikuntien ja järjestöjen kanssa, joissa kehitetään matalan kynnyksen puuttumisen keinoja, kuten esimerkiksi vuoden 2024 aikana toteutettu ESAVIn Radanvarsifoorumi.

Vantaan kaupunki on yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa käynnistämässä Aluehallintoviraston valmiustoimikunnan sihteeristön ohjaaman aluevaste-mallin pilotoinnin Myyrmäen alueelle. Myyrmäki on valittu aluevastetyön pilottikohteeksi sen laaja-alaisen turvallisuusongelmien takia. Myyrmäen turvallisuustilanne huolettaa viranomaisia ja myös poliittiset päättäjät ovat vaatineet toimia. Mallin tarkoitus on koota verkosto viranomaisista ja paikallisista toimijoista, mukaan lukien kolmannen sektorin toimijat ja yritykset. Verkoston kautta pystytään vastaamaan tilanteeseen, jossa havaitaan signaaleja ns. ilmiöinä, kuten Myyrmäen kohdalla.

Työskentelytavan lyhyen aikavälin tavoitteina on yhteisen tilannekuvan muodostaminen ja tiedon jakaminen eri toimijoiden kesken, yhteisen mittarien seuranta, ymmärryskeskustelu ja toimenpiteiden määrittäminen, toimijoiden vastuiden selkeyttäminen, sekä toimenpiteiden ja ratkaisuiden kohdistaminen ja yhteensovitetään tunnistettuihin ongelmiin. Tarkoituksena on tilannetiedon analysointi ja tärkeimpien ongelmien tunnistaminen, jotka vaativat ratkaisuja tai toimenpiteitä verkoston kautta siten, että jokainen toimija ymmärtää roolinsa tilannekuvan kautta ja tunnistaa oman tehtäväalueensa.

Vantaan kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa paikallisten turvallisuusongelmien ratkaisemiseksi. Kivistä otettiin poliisin paikallisen ongelmanratkaisumallin

kohteeksi kesällä 2024. Kivistön turvallista kasvua haluttiin tukea, koska alueella oli havaittu päihteisiin ja liikenteeseen liittyviä ongelmia. Tässä oli mukana erityisesti kaupunkiympäristön toimiala. Toiminnalla saatiin parannettua Kivistön turvallisuutta merkittävästi. Poliisin aluetuntemus auttaa puuttumaan ja tukemaan yhteisöjen turvallisuutta sekä luomaan alueellisia verkostoja. Itä-Uudenmaan poliisilaitos on nyt ottanut Myyrmäen samalla tavalla paikallisen ongelmanratkaisumallin kohteeksi.

Moniammatillisella yhteistyöllä tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja rikollisuuden ehkäisyä, esimerkiksi Ankkuri-toiminnalla. Poliisiin kanssa tehtävässä yhteistyössä korostuu monialainen yhteistyö, varhainen puuttuminen sekä matalan kynnyksen palvelut. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnon ja Vantaan koulujen välillä tehtävä yhteistyö kouluissa tapahtuneiden rikosten selvittämiseksi on poikkeuksen hyvä, vastaavaa toimintaa ei ole yhtä laajasti muualla.

Parhaillaan kaupungin johto pohtii keinoja, joilla pystyttäisiin reagoimana nopeasti näkyvin toimenpitein puuttumaan turvallisuuspoikkeamiin ja epäsiisteyteen erityisesti paikoilla, joissa on jatkuvaa ihmisvirtaa. Vantaan kaupunki toimii jo valtuustoaloitteessa esitetyllä tavalla poikkihallinnollisesti yhdessä poliisin ja sisäisestä turvallisuudesta vastaavan sisäministeriön, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien sekä Vantaalla toimivien järjestöjen kanssa, jota voidaan vahvistaa Vantaan turvallisuustilannetta. Ponnisteluja entistä yhtenäisemmän ja reaaliaikaisemman tilannekuvan jakamiseksi ja nopeiden toimenpiteiden mahdollistamiseksi jatketaan ja vahvistetaan erityisesti käynnistyneen segregatio-ohjelmatyön myötä.

Kaupunginhallitus 24.2.2025 § 23

Kaupunginjohtajan esitys:

- a) Päätetään antaa Keskustan valtuustoryhmälle sekä 34 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.
- b) esittää kaupunginvaltuustolle kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi merkittäväksi

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Keskustan valtuustoryhmän ja 34 muun valtuutetun aloite Vantaan turvallisuustilanteen vahvistamiseksi

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus ja valituskielto

Lisätiedot:

Turvallisuuspäällikkö Markus Hammarström, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)